

DE WHEREABOUTS VAN GEORGE ORWELL

De route naar

Orwells laatste huis in Schotland, waar hij, geteisterd door tuberculose, '1984' schieef. © Christopher Cormack/corbis

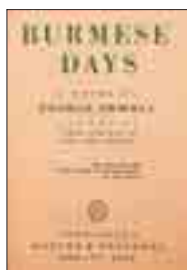
DRIE LOCATIES DIE ORWELL MAAKTEN

1. Birma, 1922-1927

George Orwell was dan wel een kind van de *lower upper-middle class* dat met een beurs naar de beste kostscholen mocht, toch had hij later niet de traditionele carrière van de bourgeois bollebozen.

Na zijn opleiding in Eton wordt Orwell politieagent op zes verschillende posten in Birma, toen nog een Britse kolonie. Langzaam krijgt hij tegenstrijdige gevoelens over de koloniale gang van zaken. 'Hij die zo prettig beschermd was opgegroeid, zag voor het eerst hoe een grote onderlaag van de bevolking respectloos werd behandeld. Hij gruwde steeds meer van zijn werk.' Uiteindelijk komt hij tot het inzicht dat 'hij koloniaal Birma en zijn betrokkenheid erbij haatte'. Hij moet weg van zijn eenzame 'verwerpelijke werk'. Hij zou schrijver worden.

Zijn koloniale verleden en zijn standpunten tegen het imperialisme verwerkte Orwell pas jaren later in de antiekoloniale roman *De jaren in Birma*.

Lees: 'De jaren in Birma', vertaald door Anneke Brassinga, Meulenhoff, 292 blz., enkel nog antiquarisch verkrijgbaar. Oorspronkelijke titel: 'Burmese days' (1934).

2. Londen en Parijs, 1927-1931

Na zijn ontvenderende ervaringen in Birma doet George Orwell op het einde van de jaren 1920 wat Jack London hem voordeed en Günter Wallraff hem nadeed: participerende journalistiek, 'ondergronds gaan'. Het idee om voor lange tijd tussen de armsten van Londen te gaan zwerven, lijkt ingegeven door boetedoening voor wat hij in Birma heeft gedaan. 'Ik vond dat ik moest ontsnappen, niet alleen aan het imperialisme maar aan iedere vorm van overheersing van de ene mens over de andere. Ik wilde afdalen, me rechtstreeks onder de onderdrukten begeven, om een van hen te zijn en aan hun kant te staan tegen de tirannen.' Marco Daane vertelt omstandig hoe Orwell zich vermomt en zich volledig onderdompelt in de wereld van daklozen en armenhuizen, maar ook bang is en vreest ontmaskerd te worden. Orwell gaat ver in zijn inlevingscampagne. Hij trekt ook naar Parijs en wordt er bordenwasser in het chique Hôtel de Crillon. In Londen probeert hij het zelfs zo bont te maken dat hij gearresteerd wordt.

De ervaring aan de zelfkant levert hem *Aan de grond in Londen en Parijs* op, zijn eerste autobiografische documentaire boek.

Lees: 'Aan de grond in Londen en Parijs', vertaald door Joop Waasdorp, Atlas, 256 blz., 17,50 €. Oorspronkelijke titel: 'Down and out in London and Paris' (1933).

3. Spanje, 1936-1937

In 1936 besluit George Orwell zich aan de kant van de republikeinen te mengen in de Spaanse burgeroorlog tegen het fascisme. Uit 'eenvoudig burgerlijk fatsoen', verklaart hij zelf - en om erover te kunnen schrijven uit de eerste hand. Hij komt aan het relatief rustige front bij Huesca in Aragón terecht. Toch wordt hij bij de gevechten gewond. De onherbergzame plaats waar hij onder meer inspiratie opdeed voor de ratten die hij in *Animal farm* opvoert, is sinds kort het decor voor een *Ruta Orwell*, een reisroute langs de plaatsen van de burgeroorlog door de streek. Maar het is een meedogenloze stratenoerlog tussen anarchisten en socialisten enerzijds en door de Sovjet-Unie aangestuurde communisten anderzijds op de Ramblas in Barcelona in mei 1937 die Orwell tot een nieuw bepalend politiek inzicht brengt. Imperialisme is verwerpelijk, socialisme is verkieslijk, maar nu ontdekt hij aan den lijve dat het stalinisme niet deugt. 'Fascisme met een ander uithangbord', is zijn analyse. Een visie waar hij toen, en ook later, tijdens de Tweede Wereldoorlog, vrijwel alleen mee stond.

Orwell heeft intussen ook zijn pleintje in Barcelona gekregen, waar straatcriminaliteit wordt bestreden met videobewaking. Ironischer kan niet, in de stad waar het zaad werd gezaaid voor zijn ultieme roman, *Nineteen eighty-four*, stelt Marco Daane vast.

Orwell doet zijn dissidente oorlogsrelaas in *Saluut aan Catalonië*, nog steeds een van de referentiewerken over de Spaanse burgeroorlog.

Lees: 'Saluut aan Catalonië', vertaald door Aad Nuis, Atlas, 285 blz., 17,50 €. Oorspronkelijke titel: 'Homage to Catalonia' (1938).